

Znak:
IR.5144. 2 . 1 . 2022

Data:
2022-04- 12

Sprawa: wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorsko-restauratorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków woj. lubelskiego

Obiekt: 37 elementów wyposażenia kościoła pw. Nawrócenia św. Pawła w Lublinie wpisanych do rejestru zabytków ruchomych woj. lubelskiego pod nr B/265, decyzją z 24 lutego 1982 r. znak KL.IV-5334/1/82, (poz. 20 – 36, 38-46, 48-50, 52-56, 57, 65, 76 załącznika do decyzji o wpisie do rej. zab.) i 3 elementy wyposażenia ww. kościoła wpisane do rejestru zabytków ruchomych woj. lubelskiego pod nr B/265 decyzją z 24 lutego 1982 r., znak: KL.IV5334/2/82 (poz. 1, 4, 4a)

DECYZJA

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2 litera a, art. 7 pkt. 1, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 36 a ust. 1, art. 37 a, ust. 1, art. 89 pkt 2 , art. 93, ust. 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2021 r, poz. 710), § 12 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r. poz.81) oraz art. 104 ustawy Kpa, po rozpatrzeniu wniosku złożonego przez ks. Cezarego Kowalskiego, proboszcza parafii pw. Nawrócenia Św. Pawła w Lublinie w dniu 4 kwietnia 2022 r.

Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków

orzeka:

udzielić pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy następujących zabytkach:

- ołtarz bł. Jana z Dukli, 1733 r, Jan Ferdynand Kargier, poz. 20,
- obraz Serce Jezus, 1 ćw. XX w., autorstwa M. Hołyńskiego, poz. 21,
- obraz Matka Boska Częstochowska w zwieńczeniu ołtarza św. Jana z Dukli, XVII w., poz. 22,
- ołtarz św. Iwona, 1733 r., Jan Ferdynand Kargier, poz. 23,
- obraz św. Iwon, ok. 1733 r., z ołtarza bocznego pw. św. Iwona, poz. 24,
  - obraz św. Stefa i św. Elżbieta Węgierska w zwieńczeniu ołtarza bocznego pw. św. Iwona, poz. 25,
- ołtarz św. Anny, 1752 r., warsztat puławski z rzeźbami i tabernakulum poz. 26, 28, 29, 31,
- obraz św. Anny Samotrzcę w ołtarzu bocznym pw. św. Anny, pocz. XVII w., poz. 27,
- obraz Przemienienie Pańskie w ołtarzu bocznym pw. św. Anny, ok. poł. XVIII w., poz. 30,
- kartusz z obrazem Duch Święty w zwieńczeniu ołtarza bocznego pw. św. Anny, poz. 32
- obraz Ostatnia wieczerza w antepedium ołtarza bocznego pw. św. Anny, ok. poł. XIX w., poz. 33,

- ołtarz św. Jana Kapistrana z rzeźbami i relikwiarzem, ok. poł. XVIII w., warsztaty puławskie, poz. 34, 35, 36, 39
  - obraz św. Juda Tadeusz w ołtarzu bocznym pw. św. Jana Kapistrana, ok. poł. XVIII w., poz. 38,
  - ołtarz św. Tekli z portatyłem i rzeźbami, 1762 r., warsztat Sebastiana Zeisla, poz. 40,41, 42, 43,
  - ołtarz św. Walentego z rzeźbami, 3 ćw. XVIII w., warsztat Sebastiana Zeisla, poz. 44, 45, 46,
  - ołtarz św. Rocha z rzeźbami, (obecnie Matki Boskiej Częstochowskiej), 3 ćw. XVIII w., krąg Sebastiana Zeisla, poz. 48, 49, 50,
  - ołtarz św. Józefa z rzeźbami, 3 ćw. XVIII w, krąg Sebastiana Zeisla, poz. 52, 53, 54,
  - obraz św. Rozalia w ołtarzu św. Józefa, 1721 r., poz. 55,
  - obraz św. Sebastian w ołtarzu św. Józefa, 3 ćw. XVIII w., poz. 56
  - rama obrazu Matka Boska Częstochowska w ołtarzu św. Rocha, ok. poł. XVIII w., poz.57
  - prospekt organowy, zapewne z XVIII w. z organami przebudowanymi ok. 1910 r., przez firmę Braci Rieger z Karniowa, poz. 65,
  - rzeźba Krucyfiks, 2 poł. XVII w., w kruście kościoła pw. Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, poz. 76,
  - obraz bł. Jana z Dukli w ołtarzu bocznym pw. św. Jana z Dukli, ok. 1733 r., poz. 1
  - obraz św. Józefa w ołtarzu św. Józefa, pocz. XX w., poz. 4,
  - rama obrazu św. Józefa w ołtarzu św. Józefa, 3 ćw. XVIII w., poz. 4a,
- z wyłączeniem obrazu Matka Boska Częstochowska z ołtarza św. Rocha, nie wpisanego do rejestru zabytków.**

z wyposażenia kościoła pw. Nawrócenia św. Pawła w Lublinie w zakresie i w sposób określony w opracowaniach: „Kościół rzymskokatolicki pw. Nawrócenia św. Pawła. Lublin, ul. Bernardyńska 5. Program prac konserwatorskich VIII ołtarzy bocznych i szafy organowej z projektem” autorstwa konserwatora dzieł sztuki Pawła Sadleja z kwietnia 2022 r. i „Kościół rzymskokatolicki pw. Nawrócenia św. Pawła. Lublin, ul. Bernardyńska 5. Chrystus Ukrzyżowany. Program prac konserwatorskich.” autorstwa konserwatora dzieł sztuki Pawła Sadleja z 25.03.2022 r.

z zastrzeżeniem spełnienia następujących warunków:

1. niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o wszelkich zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac.
2. prowadzenia dokumentacji przebiegu prac konserwatorskich i prac restauratorskich, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie do 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac. Dokumentacja winna być opracowana zgodnie ze standardem dokumentacji prowadzenia prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkach ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Kultury z 2 sierpnia 2018 r. (Dz. U. z 2021 r. poz.81).

Osoba prowadząca prace konserwatorskie i restauratorskie: zgodnie ze wskazaniami we wniosku

Pozwolenie jest ważne w terminie do: 15 grudnia 2025 r..

UZASADNIENIE:

Realizacja prac przy zabytku wpisanym do rejestru wymaga uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Osiem ołtarzy z wystrojem i rzeźbami oraz obrazami, a także prospekt ołtarzowy i Krucyfiks z kruchty znajdują się w kościele pw. Nawrócenia św. Pawła w Lublinie i zostały wpisane do rejestru zabytków ruchomych woj. lubelskiego na podstawie wyżej wskazanej decyzji.

W związku z trwającymi pracami remontowo-konserwatorskimi we wnętrzu kościoła polegającymi na instalacji ogrzewania podłogowego oraz restauracji i konserwacji wystroju malarskiego ścian i dekoracji sztukatorskiej konieczny jest demontaż ołtarzy przyfilarowych w kościele. Ołtarze te nie były poddawane pracom konserwatorskim od kilkudziesięciu lat dlatego przy okazji demontażu planowane jest wykonanie prac konserwatorsko-restauratorskich. Ich stan wymaga interwencji konserwatorskiej, gdyż konstrukcja jest osłabiona, lokalnie rozeschnięta, rozklejona. Występują szczeliny i szpary w miejscach zniszczonych łączeń i wiązań poszczególnych elementów. Nie spełniają one wymogów bezpieczeństwa i ich stan techniczny zagraża substancji zabytku. Struktura drewna jest osłabiona przez drewnojady. Ołtarze wraz z wystrojem rzeźbiarskim i prospekt organowy są przemalowane, a jednocześnie noszą ślady licznych otarć, ubytków mechanicznych, przetarcia złocień i odspojień gruntów. Wszystkie obrazy i krucyfiks poddawane były zabiegom konserwatorskim w różnym zakresie i w różnym czasie, wymagają interwencji konserwatorskiej. Stan zachowania zabytków został opisany w wymienionych wyżej programach prac konserwatorskich i potwierdza konieczność podjęcia prac w proponowanym zakresie.

Warunki zawarte w decyzji wynikają z Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (tekst jednolity - Dz. U. z 2021 r. poz.81). Wobec powyższego należy orzec jak w sentencji.

Pouczenie

Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2021 r. , poz. 710).

Na podstawie art. 127 §1 i 2 oraz art. 129 §1 i 2 Kpa od decyzji niniejszej przysługuje odwołanie do Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji za pośrednictwem Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na podstawie art. 127 a Kpa stronie przysługuje możliwość zrzeczenia się praw do wniesienia odwołania od decyzji. Z chwilą doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Niniejsza decyzja zgodna jest z żądaniem strony, stąd też w oparciu o art. 130 § 4 Kpa podlega wykonaniu przed upływem terminu do wniesienia odwołania.

Załącznik egz. programu prac

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a

Lubelski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
dr Dariusz Kopciowski

Lubelski Wojewódzki
Konservator Zabytków
ul. Archidiakańska 4
20-113 Lublin
tel./fax 81 532-90-35, 81 532-59-37

ZAAŁĄCZNIK
do pisma / postanowienia / decyzji
organu ochrony zabytków
znak ..... Me. 5144.2.1.2022 .....
z dnia ..... 2022-04-12 .....

KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI

PW. NAWRÓCENIA ŚW. PAWŁA

LUBLIN ul Bernardyńska 5

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

VIII OLTARZY BOCZNYCH I SZAFY ORGANOWEJ Z PROSPEKTEM

Lubelski Wojewódzki
Konservator Zabytków

dr Dariusz Kopećowski

Konservator Dzieł
artysta plastyczny
Paweł Sadle
20032002

20032002 [Signature]

KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI
PW. NAWRÓCENIA ŚW. PAWŁA
LUBLIN ul Bernardyńska 5
PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
VIII OŁTARZY BOCZNYCH I SZAFY ORGANOWEJ Z PROSPEKTEM

STAN ZACHOWANIA

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

I. OŁTARZ P.W. ŚW IWONA

Jan Ferdynand Kargier. 1733 r. 660 x 250 x 140

OBRAZ- ŚW. IWONA 1773 r. 170 x 78

OBRAZ -ŚW. STEFAN I ELZBIETA WĘGIERSKA II. ćwierć XVII w. 86 x 75

II. OŁTARZ P.W. ŚW.ANNY

Warsztat puławski 1752r. 683 x 250 x 140

OBRAZ- ŚW.ANNA pocz. XVII w. 143 x 89

OBRAZ- PRZEMIENIENIE PAŃSKIE ok. poł. XVIII w. 122 x 72

OBRAZ- OSTATNIA WIECZERZA pocz. XX w. 88 x 154

III. OŁTARZ P.W. ŚW. WALENTEGO

3 ćwierć XVIII w. 700 x 270 x 140

IV. OŁTARZ P.W. BŁ.JANA Z DUKLI

Jan Ferdynand Kargier.1733 r. 655 x 240 x140

OBRAZ- BŁ.JANA Z DUKLI ok. 1753 158 x 76

OBRAZ- MATKA BOSKACZĘSTOCHOWSKA. XVII w. 85 x 76

V. OŁTARZ P.W. ŚW.JANA KAPRISTANA

warsztat puławski około połowy XVIII w. 682 x 260 x 140

OBRAZ- ŚW.TADEUSZA JUDY ok. poł .XVIII w. 129 x 73

OBRAZ- SERCE PANA JEZUSA I. ćw. XX w. 163 x 78

VI. OŁTARZ P.W. ŚW.TEKLI 3 ĆWIERĆ XVIII w.

warsztat Sebastiana Zeisela 1769r. 682 x 260 x 140

VII. OLTARZ P.W. SW JÓZEFA

krąg Sebastiana Zeisela ćwierć XVIII w. 500 x 300 x 140

OBRAZ- ŚW.ROZALIA 1721 r. 72 x 64

OBRAZ -ŚW. JÓZEF pocz. XX w. 195 x 130

OBRAZ - ŚW. SEBASTIAN III. ćw. XVIII w. 26 x 30

VIII. OLTARZ P.W. SW ROCHA OBECNIE M.B.CZĘSTOCHOWSKIEJ

krąg Sebastiana Zeisela 3 ćwierć XVIII w. 500 x 300 x 140

OBRAZ- MATKA BOSKA CZĘSTOCHOWSKA ok. poł. XVIII w. 116 x 94

IX. SZAFKA I PROSPEKT ORGANOWY

Firma Braci Reiger z Karniowa ok. 1910 r. 650 x 555 x 350

OLTARZE

Drewno sosna, lipa snycerka, polichromie barwne dekoracja pozłotnicza złoto srebro z rozbiciem na polery i maty. Rzeźby, obrazy olejne. Relikwiarze z relikwiami.

Konstrukcja architektoniczna sosna lipa, grunty kredowo klejowe farby olejne, złoto, srebro na pulmentach.

Rzeźby drewniane sosna lipa, grunty kredowo klejowe, złoto, srebro na pulmentach, farby olejne .

Obrazy olejne na podłożu płóciennym. / płótno lniane /.

Obrazy olejne na podłożu drewnianym. / drewno lipowe /.

SZAFKA I PROSPEKT ORGANOWY

Drewno sosna , lipa snycerka, polichromie barwne dekoracja pozłotnicza złoto srebro z rozbiciem na polery i maty. Rzeźby .

STAN ZACHOWANIA

OLTARZE

Stan zachowania:

Stan zachowania wymaga interwencji konserwatorskich. Konstrukcja ołtarzy osłabiona, lokalnie rozeschnięta, rozklejona. Widoczne odkształcenia i lokalne przesunięcia poszczególnych elementów konstrukcji. Występują szczeliny i szpary w miejscach zniszczonych łączeń i wiązań poszczególnych płycin. Konstrukcje osłabiona nie spełniają wymogów bezpieczeństwa Stan techniczny konstrukcji zagraża substancji zabytku . Widoczne drobne ubytki krawędzi płycin gzymsów, listew i dekoracji snycerskiej. Struktura drewna z drobnymi ubytkami, mocno osłabiona przez drewnojady /obecnie nie aktywne/. Powierzchnia poobijana lokalnie nienaturalnie wyblyszczona, zabrudzona, zakurzona z licznymi ubytkami

warstw technologicznych. Widoczne są drobne otarcia, ubytki i obicia malatur i dekoracji pozłotniczej profili i dekoracji snycerskiej. Przetarcia dekoracji pozłotniczej do warstw gruntów i pulmentów. Partie wykończone w technikach pozłotniczych lokalnie nienaturalnie zmatowiały i straciły naturalny połysk. Wszystkie warstwy technologiczne /grunty, warstwy barwne, pozłota/ lokalnie odspojone od podłoża i rozwarstwione między sobą. Zmiany te występują lokalnie na całej powierzchni. Widoczne stare podklejenia, ruchomych gruntów, obecnie nie wypełniające swojej roli. Obecny stan zachowania ołtarzy jest wynikiem historii obiektu, poprzednich interwencji jak również eksploatacji i naturalnych procesów starzenia. Ołtarze poddane konserwacjom ,całościowym przemalowaniom i licznym lokalnym interwencjom w ograniczonym zakresie. Lokalnie w miejscach najbardziej zniszczonych widoczne grube warstwy przemalowań. Zamalowania i przezłocenia wykonano na ubytkach poprzednich warstw. Widoczne zamalowania polichromii jak również drobne interwencje na powierzchniach dekoracji pozłotniczej.

Konstrukcje relikwiarzy zachowane analogicznie jak struktura ołtarza, którego są częścią. Relikwie pokryte lokalnie organicznym nalotem popękane, poprzesuwane w pojemnikach szkła mocno zabrudzone lokalnie na krawędziach uszkodzone. Relikwie powierzchownie odbarwione, zaatakowane przez pleśń grzyby.

RZEŹBY

Stan zachowania:

Stan zachowania wymaga interwencji konserwatorskich. Konstrukcje punktowo osłabiona, lokalnie rozeschnięta, rozklejona. Struktura drewna z drobnymi ubytkami, mocno osłabiona przez drewnojady /obecnie nie aktywne/. Widoczne drobne ubytki podestów struktury rzeźbiarskiej i dekoracji snycerskiej. Powierzchnia poobijana lokalnie nienaturalnie wyblyszczona, zabrudzona, zakurzona z licznymi ubytkami warstw technologicznych. Widoczne są drobne otarcia, ubytki i obicia malatur i dekoracji pozłotniczej. Przetarcia dekoracji pozłotniczej do warstw gruntów i pulmentów. Partie wykończone w technikach pozłotniczych lokalnie nienaturalnie zmatowiały i straciły naturalny połysk. Wszystkie warstwy technologiczne /grunty, warstwy barwne, pozłota/ lokalnie odspojone od podłoża i rozwarstwione między sobą. Zmiany te występują lokalnie na całej powierzchni. Widoczne stare podklejenia, ruchomych gruntów, obecnie nie wypełniające swojej roli. Obecny stan zachowania jest wynikiem historii obiektu, poprzednich interwencji jak również eksploatacji i naturalnych procesów starzenia. Rzeźby poddane były konserwacjom ,całościowym przemalowaniom i przezłoceniom i licznym lokalnym interwencjom w ograniczonym zakresie.

Lokalnie w miejscach najbardziej zniszczonych widoczne grube warstwy przemalowań w partiach karnacji. Zamalowania i prześlócenia wykonano na ubytkach poprzednich warstw. Widoczne zamalowania polichromii jak również drobne interwencje na powierzchniach dekoracji pozłotniczej.

OBRAZY

Wszystkie obrazy poddawane były zabiegom konserwatorskim w różnym zakresie i w różnych czasach. Niektóre obiekty poddawane były konserwacji kilkakrotnie. Płótna lokalnie zniszczone, osłabione, -częściowo zatraciły parametry mechaniczne. Struktura podobrazia zdeformowana mocno zdeformowana . Płótno w mechanicznie odkształcone na całej powierzchni, pozaginane, mikrospeknięcia wzdłuż krawędzi. W kilku przypadkach płótna spekane, rozdarte__Powierzchnie obrazów odkształcona pofalowana i pogięta. Większość malowideł jest dublowanych. Warstwy malarskie lokalnie osłabione, rozwarstwione i odspojone z licznymi drobnymi ubytkami na całej powierzchni._Warstwy gruntów i barwne mają lokalnie tendencję do kruszenia się i opadania. Wokół ubytków umieszczonych w okolicy krawędzi malowideł widoczne odspojenia i rozwarstwienia warstw technologicznych malowideł. . Na licu widoczne przetarcia, lokalne zarysowania i drobne ubytki warstw malarskich z gruntami. Lico i odwrocie obrazów bardzo zabrudzone, zakurzone, odbarwione. Zniekształcenia wizualne odbarwionych werniksów na całej powierzchni zniekształciły kompozycje i walory malarskie. Lica malowideł brudne zakurzone z licznymi drobnymi zanieczyszczeniami organicznymi.

Podobrazia malowideł na drewnie z świadectwami żerowania drewnojadów, struktura drewna osłabiona. Podobrazia rozeschnięte spekane w miejscach spoin między poszczególnymi deskami. Grunty lokalnie odspojone i częściowo rozwarstwione. Zniszczenia obrazów na podłożu drewnianym, w zakresie warstw barwnych i werniksów, analogicznie zachowane jak malowidła na płótnach.

Degradacja substancji postępują, procesy niszczące zachodzące w obiekcie mają tendencje do zwiększania powierzchni występowania. Procesy degradacji substancji zabytkowej nasiliły się w ostatnim okresie, szczególnie warstwa malarska i grunty w sposób przyspieszony uległy przesuszeniu i kruszą się na granicy ubytków

SZAFA I PROSPEKT ORGANOWY

Zniszczenia szafy i prospektu analogiczne do zniszczeń ołtarzy, występują jednak w mniejszym natężeniu i na lokalnie na mniejszych powierzchniach . Można stwierdzić że obiekt jest sprawny technicznie Powierzchnia przemalowana w 100%

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Wykonanie inwentaryzacji konserwatorskiej poszczególnych elementów ołtarzy i szafy z prospektem.

Demontaż ołtarzy w celu przygotowania wnętrza kościoła do prac budowlano konserwatorskich. Zdeponowanie rozebranych ołtarzy w magazynie, w którym panują parametry ciepłno-wilgotnościowe zbliżone do kościoła w którym były eksponowane.

Szafę i prospekt organowy należy warstwowo zabezpieczyć, obudowując szczelnie w taki sposób aby uchronić instrument organowy przed kurzem. Zabezpieczenie powinno mieć formę sarkofagu z zadaszeniem- zamknięciem od góry Niezbędne będzie zdjęcie rzeźb z zwieńczenia prospektu.

Wykonanie kompleksowej konserwacji wszystkich ołtarzy i szafy z prospektem . Kolejność prac zostanie ustalona na podstawie kryteriów merytorycznych ,stanu zachowania i potrzeb funkcjonującej parafii. Prace będą realizowały główne zadania:

1. Przywrócenie parametrów technicznych obiektów.
2. Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektów.
3. Trwałe zabezpieczenie obiektów przed procesami destrukcji.

Wykonanie dokumentacji konserwatorskiej. Pobranie próbek i wykonanie badań materiałowych.

Opracowanie estetyczne polichromii zostanie przedstawione w odrębnym opracowaniu po dogłębnym rozpoznaniu obiektów . Przedstawione rozwiązania estetyczno artystyczne będą uwzględniały, w kontekście całości wystroju kościoła, cechy indywidualne poszczególnych konserwowanych obiektów .

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Konstrukcja architektoniczna

1. Inwentaryzacja elementów ołtarzy
2. Ostrożny demontaż ołtarzy, po wykonaniu tymczasowych zabezpieczeń i wzmocnień

3. konstrukcyjnych na plecach obiektu.
4. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
5. Zabezpieczenie warstw technologicznych szczególnie malatur i dekoracji pozłotniczej.
6. Demontaż elementów aplikowanych do konstrukcji.
7. Oczyszczenie odwrocia elementów.
8. Zespolecie warstw technologicznych wybranym środkiem wiążącym w miejscach osłabionej kohezji i adhezji warstw technologicznych.
9. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu
10. Wzmocnienie strukturalne warstw technologicznych do podłoża drewnianego.
11. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.
12. Naprawa konstrukcji łącznie z wymianą elementów nie spełniających parametrów technicznych,/korozja drewna, nieodwracalne zniszczenie struktury drewna / Wymiana będzie dotyczyć tylko tych elementów konstrukcyjnych ,które przenoszą ciężar i naprężenia rozbudowanej konstrukcji
13. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .
14. Montaż – stabilizacja konstrukcji.
15. Usunięcie wtórnych warstw interwencji i przemalowań .
16. Uzupelnienia ubytków gruntów.
17. Rekonstrukcja dekoracji pozłotniczej- stosując techniki historyczne na pulment z rozbiciem na polery i maty zgodnie z oryginałem. Materiał -kruszcze szlachetne ,złoto ,srebro płatki,proszek.
18. Uzupelnienie malatur.
19. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Rzeźby

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
2. Zabezpieczenie warstw technologicznych szczególnie malatur i dekoracji pozłotniczej.
3. Oczyszczenie odwrocia elementów.
4. Zespolecie warstw technologicznych wybranym środkiem wiążącym w miejscach osłabionej kohezji i adhezji warstw technologicznych.
5. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu
6. Wzmocnienie strukturalne warstw technologicznych do podłoża drewnianego.

7. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.
8. Wprowadzenie środków grzybo-, pleśniobójczych .
9. Usunięcie wtórnych warstw interwencji i przemalowań .
10. Uzupełnienia ubytków gruntów.
11. Uzupełnienie malatur. Scalenie kolorystyczne warstw polichromii poprzez retusz i punktowanie.
12. Rekonstrukcja dekoracji pozłotniczej- stosując techniki historyczne na pulment z rozbiem na polery i maty zgodnie z oryginałem. Materiał -kruszcze szlachetne ,złoto ,srebro płatki, proszek.
13. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Obrazy

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Obrazy na podłożu płóciennym.

1. Zabezpieczenie lokalne lica malowideł.
2. Oczyszczyć obraz z brudu i kurzu od lica i odwrocia.
3. Zabezpieczyć warstwę malarską.
4. Oczyszczyć powierzchnie odwrocia malowidła z zanieczyszczeń organicznych i innych .
5. Wprowadzić w strukturę obiektu preparat o działaniu grzybo-pleśniobójczym .
6. Usunąć nie sprawne płótna dublażowe.
7. Wyprostować powierzchnię płótna obrazu poprzez prasowanie i na ciepło i zimno pod obciążeniem.
8. Skleić pęknięte fragmenty płótna podobrazia. Sklejenie na styk z zastosowaniem mostkowania.
9. wstawić protezę z płótna w miejscu ubytku z zastosowaniem mostkowania.
10. Skonsolidować lokalnie warstwy technologiczne malowidła.
11. Usunąć wtórne warstwy technologiczne
12. Założyć wielowarstwowo nowe kity w miejscach ubytków warstw technologicznych i zaadoptować istniejące jeśli spełniają kryteria .
13. Skonsolidować zachowane warstwy technologiczne malowidła.
14. Opracować technicznie i estetycznie powierzchnie malowidła /faktura i tekstura nowych kitów.

15. Wykonać dublaż stykowy w przypadku obrazów gdzie struktura podobrazia jest mocno zniszczona. W innych przypadkach, gdy istnieją rozerwane i osłabione krajki płótna należy założyć pasy naciągające/fartuchy płócienne/

16. Nabić płótno obrazu na nowe, prawidłowe krosno malarskie /krosno sosnowe z poprzeczką fazowane z klinami/.

17. Założyć warstwę werniksu izolującego.

18. Wykonać rekonstrukcję i scalić kolorystycznie warstwę malarską poprzez retusz i punktowanie.

19. Założyć werniks końcowy.

Obrazy na podłożu drewnianym.

1. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.

2. Zabezpieczenie warstw technologicznych szczególnie malatur i dekoracji pozłotniczej.

3. Oczyszczenie odwrocia.

4. Zespolecie warstw technologicznych wybranym środkiem wiążącym w miejscach osłabionej kohezji i adhezji warstw technologicznych.

5. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu

6. Wzmocnienie strukturalne warstw technologicznych do podłoża drewnianego.

7. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady.

8. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych .

9. Usunięcie wtórnych warstw interwencji i przemalowań .

10. Uzupełnienia ubytków gruntów.

11. Uzupełnienie malatur. Scalenie kolorystyczne warstw warstwy malarskiej poprzez retusz i punktowanie.

12. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

Relikwiarze

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Program prac konserwatorskich gniazd relikwiarzy

Należy minimalizować wszystkie działania manualne. Głównym zadaniem prac jest oczyszczenie , odkażenie i ustabilizowanie ruchomych elementów relikwii i teł wnętrz puszek.

Inwentaryzacja.

Dezynfekcja wstępna całych gniazd relikwiarzy

Rozebranie puszek .

Wykonanie badań na obecność pleśni grzybów, określenie optymalnej techniki , parametrów gazu i zabiegu - temperatura ,czas.

Gazowanie w profesjonalnej komorze ciśnieniowej w Firmie ARTEC inż. Paweł Tiunin

Lokalna konsolidacja powierzchni relikwii .

Oczyszczenie powierzchni .

Stabilizowanie relikwii i tła gniazd.

Oczyszczenie szkieł i puszek relikwii.

Wykaz materiałów konserwatorskich proponowanych do użycia w procesie konserwacji.

Proponowane materiały konserwatorskie

Wykaz proponowanych materiałów konserwatorskich - propozycja wstępna

HYLOTOX PLUS – owadochronny i owadobójczy preparat do drewna firmy ALTAX.

XYLAMON U103 firmy SOLVAY –DESOWAG MATERIACHUTZ GmbH

PATTEX szybko wiążący klej firmy HENKEL

SCANSOL firmy SCANDIA COSMETICS sa.

PARALOID B72 W TOLUENIE -acetonie 5% i 8%

PARALOID B82 W TOLUENIE -acetonie 5% i 8%

GRUNT KREDOWO-KLEJOWY własnej produkcji na bazie 8% kleju glutynowego.

KIT DO DREWNA ROZPUSZCZALNY W ACETONIE –**SYNTILOR**- generalny dystrybutor INCO VERITAS ZAKŁAD CHEMI BUDOWLANEJ WAWA 03-233 Faradayal 022 811 27 08; FAX 811 27 09

FARBA OLEJNA firmy BECKERS Baza B 101 S RAL barwiona barwnikami MIXOL

FARBA AKRYLOWA- FLUGGER

FARBA OLEJNA - FLUGGER

Preparat woskowy w płynie do drewna firmy MEZZA GUALTIERO Franz Fereroo 13059 TRAVERO/VC.

Lakier DIAMENTINE EXPERT tradycyjny satynowy lazur do drewna stosowany do wnętrza i na zewnątrz budynków.

Pulmenty kolorowe klasyczne LEFRANC & BOURGEOIS

Pulmenty czerwony, żółty Le FRANC dystrybucja LEDAN

PULMENT Lefranc & Bougeos

MIXTION Lefranc & Bougeos

Złoto w płatkach 23 ¾ ,srebro ,szlag-aluminium, pulmenty barwne firmy LASCOUX

Srebro w płatkach.

DEZYNFEKCJA:

1% LECHENICIDA 246

NEO-DES0GEN /DES NOVO/

PREVENTOL R-80

Aplikacja środka w oparciu o wynik badań mikrobiologicznych..

OBRAZY:

Wstępna konsolidacja:

HYDROGRUNT – LASCOUX

Oczyszczanie:

VULPEX niejonowe mydło ,koncentrat KREMER POLSKA 7805.

CONTRAD 2000 preparat do czyszczenia - koncentrat atest PZH nr 7/B –335/97

ARTE.

ANACROSINA mydło konserwatorskie producent FERRARIO ITALIA

Ślina syntetyczna producent BRESCIANI s.r.l.D.M.F.

DMF

Uzupełnienie ubytków:

Płótno lniane o dobranych parametrach do oryginału.

KLEJ SZYBKOWIAŻĄCY CIBA – GEIGY Manufactured in Switzerland 927536

AKRYLKREBER 498 20X dyspersja żywicy akrylowej w 20% ksylenie

GRUNT KREDOWO-KLEJOWY barwiony w masie własnej produkcji na bazie 8% kleju glutynowego.

KIT ITALSTUCCO STUCCO BIANNCO PER LEGNO E MURI MILANO, ATRE

Konsolidacja:

AKRYLKREBER 498 20X dyspersja żywicy akrylowej w 20% ksylenie

2001 HYDROGRUNT – LASCOUX

PRIMAL AC 33.

BEVA371

BENZYNA EKSTRAKCYJNA.

Retusz:

Farby akwarelowe REMBRANDT-TALENS

Farby retuszerskie KREMER

Farby olejne firmy REMBRANDT-TALENS w terpentynie i werniksie damarowym firmy TALENS w stosunku 4:1.

Werniks Końcowy damarowy w aerozolu firmy SUNBUCA VAL DI PESA / FIRENZE/ „ DI VOLO „ „ Ditta Prof. ELIGIO DI VOLO”

Werniks końcowy olejny do obrazów olejnych w aerozolu firmy ROWNEY

Dystrybutor PALETA ART.

Krosno sosnowe z poprzeczką fazowane z klinami.

Przedstawione materiały konserwatorskie mają charakter wstępny, mogą być używane wymiennie, zostaną wybrane w oparciu na przedstawionych kryteriach

Użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników zewnętrznych, trwałe, odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia PL i UE.

